

Remissvar Miljöstrategiskt program Gävle kommun

Från Miljöpartiet de gröna Gävle

Remissvaret har författats under medlemsmöten hos partiet. Närvarande har bland annat följande medlemmar varit: Mårten Gulin, Inger Schörling, Patrik Blom, Per Dahlman, Henrik Sundberg, Therese Metz, Keli Yen, Annkatrin Myles, Emanuel Hort, Emelie Lejon, Mauritz Glaumann, Ulla Westerberg med flera.

Synpunkter på fokusområden

Fokusområdena är bra och ringar in de viktigaste utmaningarna som vi behöver arbeta med som kommun.

Synpunkter på målen

Det är bra att målen höjer ambitionerna för Gävles miljö och klimatarbete samtidigt räcker målsättningarna troligen varken för att nå Parisavtalets intentioner, eller för att komma tillrätta med Gävles smutsiga luft eller vattenkvalité.

Det är en god ambition att målen ska vara realistiska och genomförbara. Samtidigt vet vi väldigt lite om morgondagen, hur normer, värden och för den delen ny teknik utvecklas. För ett drygt år sedan var flygskam inte ens ett vedertaget begrepp - idag är det ett nyord och människors resemonster har kraftigt förändrats. På kort tid har tågresandet ökat kraftigt, flygresandet minskat och tågskryt är nu ett fenomen. Oavsett vad en tycker om det så är det ett tecken på att normer ibland går fortare att ändra än vad vi först tror.

Det innebär att vi inte ska låsa våra målsättningar vid vad som anses realistiskt idag utifrån vad vi just nu vet om morgondagen, utan vi måste även våga sätta utmanande mål som kan komma att kräva helt nya vanor, mönster och teknik. Vi har sett förr att det omöjliga kan vara fullt möjligt.

Som en kommun med mycket goda förutsättningar att visa vägen för hur miljö- och klimatomställningen kan gå till är det vårt ansvar att visa hur en kommun kan genomföra den omställning som hela världen står inför. Det handlar både om att minska våra egna utsläpp till hållbara nivåer, vilket vi trots vårt genom åren mycket goda arbete är mycket långt ifrån, liksom att visa hur ett välfungerande hållbart samhälle kan skapas.

För att möjliggöra det är det viktigt att målen har tydliga ägare och att det är tydligt för genomföraren hur resultat och delmål ska återrapporteras och följas upp. Kommunstyrelsen och nämnderna och styrelserna måste ges tydliga verktyg för att följa arbetet.

Åtgärderna

Konkreta åtgärder bör prioriteras framför nya kommunala strategidokument. Några som upplevs saknas vid genomläsning av programmet är:

- Hur och var den såväl stads- som landsbygdsnära naturen ska skyddas mer, och samtidigt tillgängliggöras bättre.
- Planlägga ett ekoby-samhälle - Flera kommuner i Sverige erbjuder odlingsintresserade småbrukare möjligheter att antingen förvärva eller arrendera mark för fastighet och-/eller odling i kollektivtrafknära stråk för att såväl utöka den lokala matproduktionen som för att möjliggöra en annan livsstil för fler individer.
- Nollvision om avfall - allt som produceras måste kunna återgå till kretsloppet som nya produkter, energi eller genom återbruk. Detta innebär såväl minskad konsumtion som en mer delad och cirkulär ekonomi, något kommunen behöver understödja framväxten av genom exempelvis reparera sina egna produkter mer istället för att köpa nytt, så att det skapas en lokal marknad för fler reparationsföretag.
- Ekologisk mat och odling. Ambitionen måste vara att så stor andel som bara möjligt av den mat vi äter och produceras ska vara producerad på ett hållbart och nära sätt. Svensk livsmedelsproduktion är alldeles för låg, och lönsamheten svår för våra matproducenter. Vår matproduktion påverkar också dagligen vår miljö på både positiva och negativa sätt - öppna landskap och ökad biologisk mångfald är en positiv del och gödselspridning, försurning, bekämpningsmedelsrester och andra effekter är andra mer negativa. Att andelen bekämpningsmedel och antibiotika minskar är viktigt för såväl vår vattenkvalité, djurs och människors hälsa och andra miljöeffekter. Idag är de tydligaste sätten att leda mot såväl dessa mål som en ökad lönsamhet för våra livsmedelsproducenter att öka andelen ekologiskt och närproducerat, därför behöver dessa mål vara mycket höga.
- Betydande åtgärder kommer att krävas för att möjliggöra ett hållbart transportsystem som underlättar för människor att leva och verka på ett hållbart sätt. Investeringar kommer att krävas av såväl lokala som regionala och statliga parter. Det är av stor vikt att kommunen dels planerar hållbart med prioritering för cykel och kollektivtrafik, liksom att samverka och påverka på andra viktiga aktörer är mycket aktiv, för såväl utbyggnad av järnvägsnät, tankstationer för fossilfria bränslen, regionala cykelvägar och annan viktig cykelinfrastruktur liksom allmän prioritering för gång och cykel i all samhällsplanering.
- Att öka den lokala och regionala produktionen av olika, alltid fossilfria och förnybara, el och energikällor är viktigt för såväl övergången till fossilfritt som för att klara framtidens välfärd för fler individer. Investeringar kommer att krävas och i de fall människor upplever sig trängda av exempelvis ny vindkraft kan med fördel exempelvis lokala utvecklingsmedel vara ett sätt att stödja lokalsamhället.

Ekonomiska konsekvenser av programmets intentioner

De fullödiga ekonomiska konsekvenserna går inte att bedöma utifrån programmets utformning, vilket heller inte är rimligt. Kommunala styrdokument och målsättningar bör ses som inriktningsmål där stegen på vägen som behöver tas får analyseras vidare ur såväl ekonomiska som andra perspektiv.

Miljö och klimatinvesteringar är ju dock oftast lönsamma på längre sikt, även om det inte alltid är så. En ekonomisk uppföljning av programmet skulle vara intressant, där en ekonomisk analys av såväl korta som långsiktiga effekter tas med.

I planerandet av de mer detaljerade åtgärderna är det bra om åtgärder som kan delfinanseras av stat eller region prioriteras, för att kommunen i sin tur har finansiella möjligheter när det krävs resurser som kommunen ensam måste stå för.

Innovation och utveckling

Ska vi klara målen, och mer därtill kommer vi att behöva såväl ny teknik som nya ideer och nya värderingar. Det nära behöver värderas högre än idag, nya innovationer måste våga provas och lokala entreprenörer måste våga satsa på sina ideer. Kommunen behöver understödja såväl näringsliv som föreningsliv i omställningen, stötta idébankar, initiativ och nätverk för mer kunskap om hur vi ska lyckas. Vi måste också våga göra fel. Samverkan, såväl lokalt, regionalt och även internationellt kommer vara avgörande för att lyckas med omställningen. Detta kan förtydligas i programmet.

Påverka lagstiftning och statliga satsningar i rätt riktning

Det finns en del utmaningar i lagstiftningen och statliga satsningar som försvårar kommunens miljö- och klimatarbete, som exempelvis beskattningen på stora solcellsanläggningar, de osäkra stöden för biogasmarknaden liksom osäkerheten kring regionala cykelvägsinvesteringar. Här är det viktigt att kommunen har en tydlig strategi om hur beslut och lagstiftning ska påverkas i en riktning som stödjer målen på ett bättre sätt.